

Iskre

Glasilo vipavskih
semeniščnikov

XX-5

30 let svš

Gisk: Vrbovec
Ljubljana

UREDNIKOVA BESEDA

Zadnja številka letošnjih Isker je zagledala dan. Z njo sklepamo 20. jubilejni letnik. Vse skozi nas je pri delu spremljal mentor prvih Isker - dr. Tone Požar. Pristrčno se mu zahvaljujemo za njegovo prepotrebno pomoč in voljo, ki jo je vložil pri ustvarjanju izboljšav naše revije.

Vsem pa, ki ste kakorkoli sodelovali, pomagali, nas spodbujali in tako ali drugače podpirali, nam nudili svoje usluge in sredstva ali na kak drug način pripomogli k cvetenju Isker, ki so del nas vseh, velja iskrena zahvala in spoštovanje vašemu trudu; vam pa, ki ste stali le ob strani - pogum in ustvarjalnost!

Peter

ZMAGAL SI!

Vstajam, gledam, da ne bi ležal,
gledam, vstajam, da ne bi več spal.

Da bi znal kot hrast pogumno stati,
da bi znal kot polh mirnò zaspati!

Vstajam, gledam dolge ure, dni,
gledam, vstajam, da me vse boli.

Da bi mogel čas v roke vzeti,
da bi mogel enkrat ozdraveti!

Vstajam, gledam, truden in zaspan,
gledam, vstajam vedno tjavendan.

Učenik, zdaj Tebi se predam;
Zmagal si, - prav nič ne morem sam!

Lenč

SOLZICE

Solza po ličkih rdečih polzi
sestrica solza za njo se podi
pri njej se ustavi, jo ogovori:
Kam pa sestrice ti?

Mudi se mudi, ta odgovori
in se za trenutek ustavi,
pa prva pravi:

Jaz čista sem solza,
se v očesu sem rodila,
bolj malo časa tam prebila,
po bregu hitro se spustila.

Pa pride tretja solza,
se tik pred njima ustavi
in se predstavi:

Jaz majhna sem solza prišla
iz velikih višin
sem ena prečistih solza
prelep'ga dekleta.

In solzice tri se primejo za rokè,
se združijo v veliko solzo in odletè.
Kako so srečne - kot prave sestre.

Ves

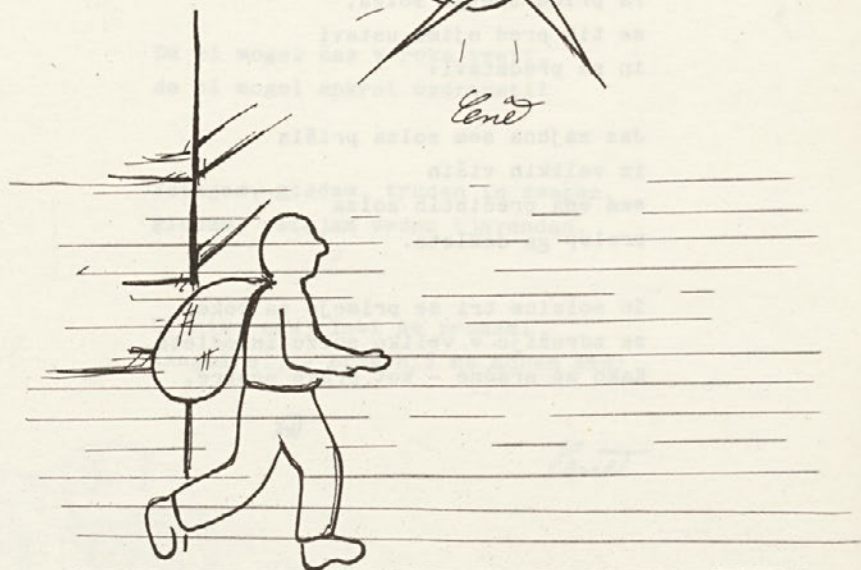
UTRINEK

Zablesti
luč v temi.

Sto reči
pred oči
stopa.

Tat beži.
(Le v temi
ropa.)

Ga več ni.

SVETI JOŽEF Z ZAGO ALI Z ZOGO?

Kako prijetno je, da "srečamo" med šolskim letom tudi kakšen prazničen dan. Žal ne moremo vedno domov, pa saj so praznični dnevi tudi v semenišču lepi.

Za svetega Jožefa smo se pomerili v športu. K sreči smo dopoldne preživeli po nedeljskem urniku, to je, da smo si privoščili nekoliko več spanja. Takoj po zajtrku so se najbolj vneti pomerili v namiznem tenisu, tisti pa, ki raje "telovadijo" z možgani, so imeli precej dela na šahovskih poljih.

Ob desetih smo se udeležili maše v vipavski župni cerkvi. V homiliji je prof. Pavel Sporn posebej poudaril Jožefovo navezanost na Sveto pismo.

Odrezale so se tudi naše sestre - kuharice, tako, da nam v popoldanskih urah na igriščih "energije" res ni primanjkovalo.

Elita se je pomerila v košarki, druga, nekoliko manjša skupina, po vnemi pa morda še zagretejša, se je zabavala "med dvema ognjema". Tem se je pridružil tudi gospod ravnatelj.

Pa še posebna pridobitev: na igrišču smo imeli ozvočenje, ki se je prav lahko merilo s tistim ob "Vipavski trgatvi". Njegova postavitvev je delala sive lase našemu fiziku. Najbolj razburljivi dogodki na obeh igriščih pa so dvigali lase našemu gospodu prefektu, ki je skrbel, da je v zvočnikih ves čas nekaj "hreščalo."

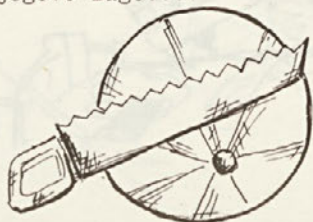
V nadaljevanju smo se pomerili v skupinskih igrah. Posebej velja spomniti na postavitev Martina Krpana "na oder", ki je bila res EXPRES. Precej hitreje smo jo speljali, kot bi to uspelo našemu dramskemu krožku... "Motoriziranim" Krpanom pa so samokolnice s "soljo" povzročile kar precej sape...

Najbolj se je veljalo potruditi pri vleki vrvi! Kako prav je, da loški zvon "žene" električni motor. Vrv, ki je v zvoniku odslužila, je morala prenesti kar precejšnje raztege. Zmagali so, kot ste morda pričakovali, najmočnejši!

* * *

Da se ne bodo ravno vsi športni prispevki končali z "Zdrav duh v ...", in pa da nekoliko pojasnim naslov, svojega končujem z nekoliko dražljivim odstavkom:

V zadnjem mesecu Nace skupaj z gospodom prefektom ter "mojstrom" pridno "flika škarpe". Večkrat bi potreboval pomoč... Bomo navdušeni nad svetim Jožefom zgolj takrat, ko bo treba prijeti za žogo (športni dan), ali pa bomo kdaj prijeli tudi za njegovo žago...?

Klavdij

SPORTNI DAN - LEPO DOZIVETJE

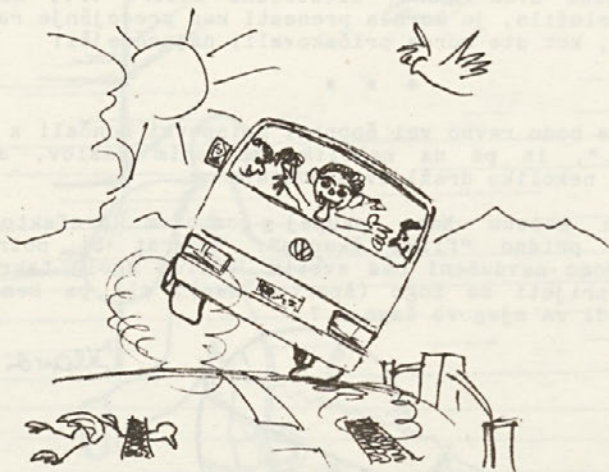
Kot druge šole je imela tudi SVŠ na praznik OF pouka prost dan. Ze nekaj dni prej je vodstvo skupaj z dijaki sklenilo, da gremo na piknik. Rečeno - storjeno.

Po kosilu, ki smo ga vsi dijaki težko pričakovali v razredih z učili v rokah, smo se napotili proti Čavnu. Nekaj nas je šlo s kolesi do Lokavca, od koder nas je na dogovorjeno mesto odpeljal g. rektor. Drugi so šli z drugimi člani semeniške posadke. Po nekaj minutni vožnji proti vrhu Čavna, smo zapeljali naša cestna plovila pred tablo z napisom "fusbal". Ob cesti je bil kar dober prostor za nogomet. Tu smo začeli z nogometom Igrali smo razmeroma dobro brez večjih poškodb. Igral je tudi g. rektor, ki pa je doživel neuspeh atentat.

Vendar pa Bog ni dal vsem talentov in postave za igranje nogometa, zato so nekateri dijaki pomagali našemu g. spiritualu. Skrbel je za "linijo", da se nam ne bi preveč zmanjšala. Z vsakim mimohodom avtomobilov smo leteli s ceste. Med nami se je nahajal tudi g. prefekt, ki je s svojim merjenjem zbil marsikaterega nasprotnega igralca.

Nogometaši smo naredili kar tri tretjine, ki pa niso bile časovno omejene. K prvemu odmoru je igralce priklicala žeja, drugega je prisilila lakota, konec igre pa je napovedal čas za odhod v semenišče. Na koncu smo se še malo podkrepili, pospravili za seboj in tudi za našimi predhodniki ter nato "odjadrali" proti Vipavi.

Januz

OB MARIJINEM LETU...

Prosimo našo ljubo Gospo,
naj naredi naša srca mehka in ponižna,
kakor je bilo Srce njenega Sina.
Tako lahko je biti ponosen in trd in sebičen,
tako lahko!

Toda mi smo ustvarjeni za večje stvari.
Kako veliko se lahko naučimo od naše ljube Gospe!
Bila je tako ponižna,
ker je bila vsa za Boga. Bila je polna milosti.
Ponižnosti se učimo tako,
da z veseljem sprejemamo ponižanje.

(Mati Terezija)

Marija iz Nazareta - prosta dekla Gospodova - je idealna podoba slehernemu izmed nas. Njen zgled je prepričevalen, njeno življenje pa blizu vsakemu človeku. Na milijone slavnih ljudi je že pozabljenih ali pa se omenjajo tu in tam v šolskih učbenikih. Božja mati še vedno živi v tisočih src. Popolna Kristusova učenka je naša spremljevalka na poti k Njemu. Naša mati je, zato svojo materinsko ljubezen prek Jezusa prenaša na nas.

Težko je razglablјati o Mariji. Težko je doumeti (če je sploh mogoče) ali vsaj spoznati božje skrivnosti, ki so se prepletale v tej skromni nazareški ženi. Še največ pove molitev in zaupna priprošnja k njej.

Majniška kraljica, vselej nam stoj ob strani z zgledom molitve in predanosti v božjo voljo. Tvoja zvestoba Bogu naj nam bo kot vodilo pri našem bodočem duhovniškem poslanstvu. Odgovoriti na sedanost, pomeni hoditi s Teboj skozi življenje.

ZAČETKI

Prvič sem začutil božji klic, da bi postal duhovnik, ko sem bil v šestem razredu nekje na zimskih počitnicah. Za ta klic je gotovo vplivala krščanska vzgoja mojih staršev ter zgled bratov in sester. O tem sem kasneje dosti premišljeval in v osmem razredu sem svoj sklep povedal doma.

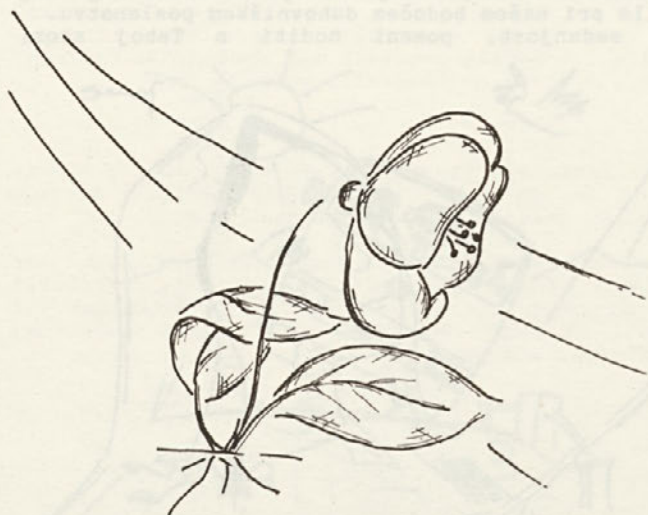
Prišel je dan slovesa. Z velikimi pričakovanji sem se podal na pot, čeprav slovo od domačih in lepe okolice ni bilo lahko. A vedel sem, da se morajo koreninice moje odločitve preizkusiti v vipavski "burji".

Prišel sem v novo okolje, med nove ljudi. Po krajšem opazovanju sem se vključil v novo družbo. Kmalu sem spoznal bridkost srednješolskih klopi, a vedel sem, da moram vztrajati. Ta štiri leta so hitro minila in prišel sem do mature. Veliko je bilo lepih trenutkov, ki sem jih preživel s svojimi prijatelji. Mnogo pa je bilo tudi temnih iskanj in bojev z oblikovanjem značaja in poklica, saj je včasih izgledalo, da se bodo "korenine" vdale "burji". V teh trenutkih sem še bolj čutil moč molitve mnogih dobrih ljudi, zlasti molitev mojih domačih.

Štiri leta sem preživel v semenišču. Ob dobrih prijateljih in vzgojiteljih sem skušal izklesati svoj značaj, spoznati svojo pot. Se veliko življenja je pred menoj, naj ga Bog usmerja.

Zahvaljujem se vsem, ki ste me v teh letih spremljali, z menoj živeli in mi pomagali k osebni rasti. Bog plačaj!

Loran

SPOMINI

Zelo hitro se približuje dan, ko se bo končalo moje štiri letno bivanje v semenišču. Pestra so bila ta štiri leta. Veliko stvari se je zgodilo. Bilo je veliko lepih trenutkov, a zamolčati ne smem, da je bilo včasih tudi težko, neprijetno... Toda življenje je tako. So dnevi mirne plovbe po morju, pridejo pa tudi viharji.

Najbrž se vsak najbolje spominja svojega prvega dneva ob vstopu v semenišče - tako tudi jaz. Nedelja je bila takrat, ko sem prvič prišel sem. Vse poletje sem težko pričakoval ta dan, vendar sem se ga obenem tudi bal. Strah me je bilo šole, novega reda, družbe... "Bom vzdržal?" sem se spraševal. Tolažil sem se z župnikovimi besedami: "Zaupaj v božjo pomoč!"

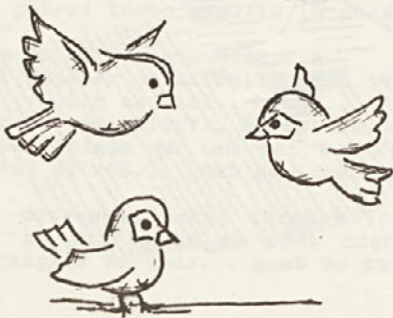
Prišel je dan odhoda. Dopoldne sem se poslovil od župnika. Par dobrih nasvetov, pa nekaj dovtipov. Popoldne pa sem se začel pripravljati na odhod. Najprej sva z očetom dodobra napolnila avto, nato sem šel v svojo sobo, kjer je pogled splaval po vseh stvareh, ki sem jih zapuščal. Sredi tega čudnega "poslavljanja" od sobe je vanjo prišla mama. Nisem je pričakoval in že to me je malce presenetilo. Pokrižala me je. V njenih očeh pa sem opazil solze. Zmedel sem se. Kaj to pomeni? Šele čez čas sem zvedel, da ji je bilo težko, ker je prvi "ptiček" odletel iz toplega družinskega gnezda.

Kmalu je prišel čas, ko je bilo treba oditi. Poslovim se še od ostalih in že je naš "fičko" brzel proti Vipavi. Pot je hitro, prehitro minila.

Prišli smo. Sami neznani obrazi. Le pod kostanjem sem zagledal prijatelja iz duhovnih vaj. Oddahnil sem si. Vsaj eden, ki ga poznam.

Vselil sem se v svojo sobo, potem pa sem se vrnil k prijatelju. Starši niso odšli takoj. Zato mi sedaj večkrat povedo, kako smešno sva izgledala s prijateljem - preplašena, kot da čakava na izvršitev smrtne obsodbe.

S prijateljem sva se držala ves večer skupaj. Šele čez nekaj dni mi je uspelo vključiti se v semeniško skupnost.

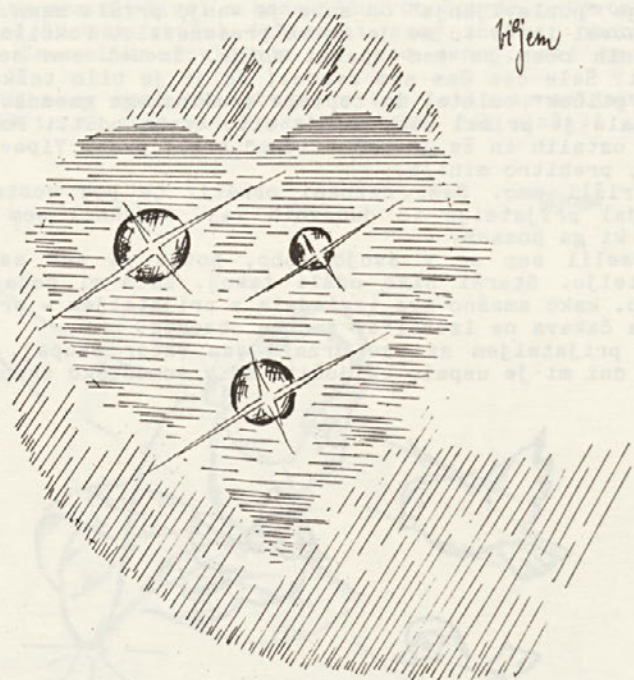
Tomaz

BISERI

Kaj naj rečem - ni mi žal teh let. Bog me je poklical sem in vidim, da je dobro.

Tu so me postavili pred dejstvo neizprosne študija in lahko rečem, da mi ni vzel svobode; tudi mladosti si nisem zapravil, ne, šele odkril sem jo - v sebi, globoko v sebi, kjer morda prebiva Bog. Semenišče me je posedlo za študijsko klop in hvaležen sem za to; pridobil sem znanje in voljo. Nenazadnje mi je (tudi) razbilo moj sanjski svet in mi dalo zaslutiti, da je treba najprej spreobrniti sebe. Spiritual me je navdušil za Sveto pismo, za njegovo nebeško lepoto. Nikoli tudi ne bom pozabil raket, s katerimi so Grki napadli Trojo in bicikla, ki je prišel na Matterhorn - ljubezen do slovenščine se je še poglobila - le kaj bi brez nje. Saj zgleda kot , da pojem hvalnico. In tudi če jo, saj je ne pojem zaradi propagande, temveč iz ljubezni.

Ne vem, kaj me je tako močno zvezalo s semeniščem, mislim pa, da so to ljudje, ki bodo ostali v mojem srcu kot biseri.

GUMB BO IZSKOČIL

"Ze greš?" me je vprašala mama. Prikimal sem. Odšel sem. V očeh mi je ostala njena podoba.

Odšel bom. Vem, v očeh mi bo ostala njena podoba. Petih let se ne pozabi kar tako.

- . . . -

"Kam?"

"Vipava."

"Drži!" Zvenket denarja, listek. Avtobus je potegnil. Sprevodnik je odšel. Pomaknil sem se dalje.

"Dober dan, je tukaj prosto?"

Prikimal je. Prisedel sem. Radovedno si me ogleduje.

"Kam greš?"

"V Vipavo."

"A semeniščnik si!"

Molk do Vipave.

"Molim za vas."

"Hvala."

Koraki so zveneli na semeniških stopnicah. Koraki so peli: "Molim za vas" in "Hvala,.. hvala..."

- . . . -

"Kam greš?"

Onemel sem. Začudeno me je pogledal.

"Spet ti je varovalka pregorela!"

Se vedno sem nemo vstrajal pri ogledovanju cvetja na katedru.

"Pa ti?" sem končno le spregovoril.

"Domov."

Trenutek tišine in nekaj težkih korakov od katedra do okna. Rožica je pristala na okenski polici.

"Greš tudi ti domov?"

"Ne vem... morda pa grem res domov... ne vem..."

Vzravnal sem se in naveličano pogledal skozi okno. Spet molk. Knjige je pobrskal v pult.

"Oblačno, kakšno zagamano vreme!"

"Mhm!"

Vstal je, pobral torbo s pulta in počasi izginil iz razreda.

"Vrata!"

Tudi vrata so se s treskom zaprla.

Razbijaški kasetar je utihnil, gumb bo izskočil.

... kam? ...molim za vas... hvala... Kam greš...?

Že pet let za temi zidovi, še matura...

Teh pet dolgih in teh pet kratkih let... oh, ne morem verjeti, saj ni res... gumb bo izskočil...

Kam?

Spet je odzvenelo nekaj korakov in vrata v razred so se odprla in se zaprla in se spet odprla... tisočkrat so se odprla... zaprla se bodo... gumb bo izskočil...

In tisoč korakov po stopnicah navzdol in tisoč navzgor - s padci in brez padcev.

Navzgor v kapelo, navzgor domov... Da, rad sem hodil domov. Vsako nedeljo, vsako jutro, vsak večer in vedno z domotožjem v očeh.

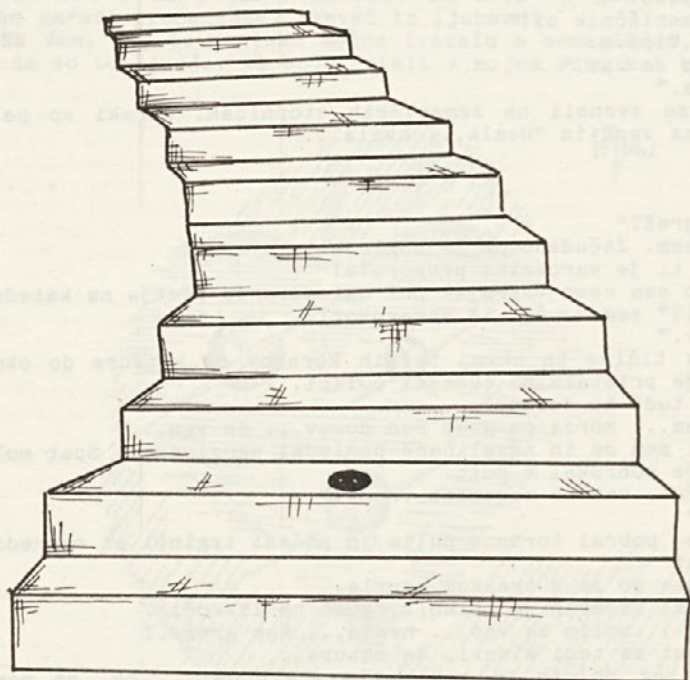
Spiritual nam ga je sejal v oči, profesorji so ga sejali, vodstvo, sestre, dijaki, zaupni pogledi Vipavcev..., vsi so ga sejali.

Hvala... molim za vas... hvala...

Da, sedaj vem kam - domov, vedno domov.

Gumb bo izskočil...

Lenč

ZA SLOVO

Ze več dni zaporedoma je bilo zunaj toplo, kljub poznemu zimskemu času. Burja, kot da se je utrudila od prejšnjih let, je le občasno v rahlih sunkih zašumela skozi bore. Zemlja, ki se je bila v strahu pred mrazom zavila v mrki plašč, je začela previdno odpirati oči. Sončni žarki so se vedno močneje vsipali na polja, skale, vinograde in izvabljali boječe življenje izpod prsti.

... sic stultissimus est, qui hominem aut ex veste aut ex conditione aestimat. BRRRIING je zaregljal zvonec na hodniku. Klemen je spravil pero in se pretegnil. Zašumelo mu je v glavi. Zadnje dni je bil ves zmeden in skrbi so mu neurejeno švigale po glavi. Pogledal je skozi zamreženo okno v nebo. Vabilo ga je tudi izvabilo. Sklenil je, da bo delavno prelenaril odmor. Hitro je oblekel jopič, odšel na najvišjo teraso za hišo in sedel na masiven tram pod vitko cipreso. Izpulil je bilko, jo vtaknil med zobe in žvečil. Nekaj časa se brez misli buljil prek s trto zasajenih gričev čez Štjak, v bleščečo daljo. Predramil ga je črn oblak, ki se je raztegnil, v hipu skrčil, zbledel pa zopet potemnel - bila je jata majhnih podečih se ptic. Kipele so v nebo, se spuščale v globino, zaokrožile prek vipavskega trga do zvonika. Z očmi je zaobjel dolino pod seboj: od južne strani se je pod Gradiščem privila siva cesta, se skrila v drevoredu lip, pojavila zopet pri vojašnici in izginila za Zemonom proti Ajdovščini. Čelo je uprl v dlani in nekajkrat globoko zadihal. Začutil je zemljo, skale, les pod seboj. Semeniški stavbi mu še nikoli nista bili tako blizu kot tedaj... Pet let... Kar čudno ga je spreletelo ob misli, da je tu preživel skoraj četrtino svojega življenja... "Vsakdo mora opravičiti svoje bivanje tukaj!" Še vedno so mu zvezele rektorjeve besede iz prvega letnika. Takrat mu je bila šola moreče zlo. "Pridno" je sedel za pultom in gledal v knjigo. Puste črke so zamigljale in namesto njih je šumelo morje, dišalo domače drevje, žarele sošolkine očke. "Priden fant" je cepnil. Ah, ne znam se učiti, pa poljanski izpiti, prekleto...

Klemen se je globoko sklonil, da mu je težka glava visela skoraj med koleni. Zravnal je hrbet in se usločil nazaj. To je nakajkrat ponovil in zopet pokončno obmiroval... Tekli so dnevi, meseci. Uspešno je naredil prvi letnik, še uspešneje drugega. V sebi pa je životaril, vrtinec ga je vrtel in požiral v vedno nove napake. Zakaj!? Ne vroč, ne mrzel! Mar bom vedno nosil masko? Rad bi jo strgal, a bal se je svojega pravega obraza.

Izpljunil je bilko, da je odrlela na spodnjo teraso. Namršil je obrvi in ostro gledal v tla. "Nikjer ni življenja, nikjer, če ga ni v tebi." To je do dna duše spoznal na koncu tretjega letnika, ko je izgubil voljo do vsega. Bil je hladen, celo domov je prihajal kot tujec. Le kaj je narobe z njim? Morda dekle, ah kaj, zopet je malodušen. On pa je tolkel razbijal in v njem se je zasadilo tiho notranje

veselje, ko je začutil, da raste novo življenje in življenje nezadržno prekipeva preko mej v soglasje s svetom. Izjedal je strugo, da bi se voda od izvira preselila naprej, kajti v zaprti mlakuži se osmradi.

Dolgo je Klemen zrl vstran, potem pa vstal in zaril prste v lase. Obšlo ga je, kot bi se poslavljal od rumenih semeniških stavn. Semenišče, v svoje zidove si vpilo pet mojih let. Smejal sem se, pel, tekel po kros stezah, se igral na igrišču, trpel, molil, gulil tvoje okotne polte, se pritoževal - upravičeno in še večkrat neupravičeno. Tudi solza mi je spolzela v pozni nočni uri. Tvoji profesorji in vodstvo so me ribali, sestre skrbele zame, "špiro" in sošolci brusili. Hvala! Bog, h kateremu si usmerjalo mojo sadiko, naj ti povrne!

ALI VESTE, DA...

-- je neki profesor letošnjim maturantom v štirih letih dal 20 različnih imen in vzdevkov, kot so: komplikatorji, prozorn-eži, pobalini, zavožena populacija, nekvalificirani butalci, patentirane lenobe itd.

-- nek gorenjski semenišnik vabi svoje sošolce k sebi domov le pod pogojem, če s seboj prinesejo sendviče.

-- bil g. prefekt na našem pikniku tudi športno aktiven.

-- smo tako navdušeni za študij, da smo se odpovedali sprehodom enega tedna.

SKODLJIVOST ŠTUDIJA

G. prefekt je na sprehodu med drugim študijem dobil dijaka, ki je spal. Zbudil ga je in vprašal: "Kaj naj to pomeni?" Dijak se hitro znajde in odgovori: "Pri retoriki smo se učili, da je treba zadevo prespati."

RISAL: ROK	SMUČAR STENMARK	I S K R E R E	TROPSKA PAPIGA	RIMSKI ZGODOVI= NOPISEC	RIMSKI PESNIK PUBLIUS	GOROVJE NA SIBIR- SKO-MONG. MEJI
$\sqrt{-1}$		GRŠKI POLOTOK AKTINON (KEM.)				
NATURA IVAN JARNOVIĆ						
BESTAVIL: SIMON	VPRASAL- NICA OMIKA		ANTON NANUT	Ž. IME PRISTAŠI RASIZMA		
PLENO NOMINE		ANTON SLOMBEK MANFRED EIGEN				
ŽENSKO IME					22. IN 12 ČRKA POŠKODBA	
AVAR			SOCIAL. REP. SLOVE NIJA DOKTOR			GRŠKI KOŠARKAŠKI KLUB
STANISLAV LENIČ		TEŽE BLAGA	ŽENSKO IME GR. BOG LJUBEZNI			
ZDRAVNIK ŽIVALI ... SUHIH HRUSK PRAVEK SPOBA						
↳			GERMANSKO LJUDSTVO SPLIT			
↳					ČRTA, OKOLI KATERE SE VRTI TELO	
ZADNJI DEL EVANGELJA ZAPORI					MAJ, 1988	SPET KLICE NAS VENČANI MAJ...

30 let SVŠ

30 let SVŠ

KRONIKA O NASTANKU "SREDNJE VERSKE SOLE ZA PRIPRAVLJANJE DUHOVNIKOV" V VIPAVSKEM MALEM SEMENIŠČU

Apost. administrator dr. M. Toroš je v svoji okrožnici št. 603 z dne 4. avg. 1952 sporočil "častiti duhovščini goriške administrature":

..."Vsem vernikom goriške ap. administrature s tem naznanjemo veselo vest, da se z novim šolskim letom (1952/53) odpre Slovensko malo semenišče v Vipavi. Urejeno bo tako, da bodo dijaki obiskovali gimnazijo (nižjo) v Vipavi... "Dejansko so resda dijaki prvih štirih razredov obiskovali nižjo gimnazijo v Vipavi, dočim so se dijaki višjih razredov z avtobusom vozili v višjo gimnazijo v Ajdovščini. To stanje je trajalo (z izjemo v letih 1953-55, ko je bilo vipavsko semenišče zasedeno po JLA) vse do leta 1957. Proti koncu šolskega leta 1956/57 so se nad semenišče zgrnili temni oblaki. Vodstvo Višje gimnazije v Ajdovščini je kljub negodovanju in protestom sporočilo, da se gimnazija v Ajdovščini postopoma ukinja. Kot razlog so navajali, da je na šolo premajhen dotok dijakov, gimnazijsko dijaštvo naj se zato preusmeri ali v Novo Gorico ali v Postojno. V zameno za odmirajočo gimnazijo so v Ajdovščini odprli I. r. Ekonomske srednje šole, ki je postopoma nadomestila gimnazijo. Težko je reči, kaj je dejansko botrovalo sklepu o ukinitvi, čeprav so nepreverjeni glasovi vedeli povedati marsikaj. Preselitev vipavskega zavoda na Kapelo pri Novi Gorici, kakor je kdo predlagal, ni prihajala v poštev. Kdo bi končno jamčil, da bo semenišče na Kapeli nemoteno delovalo?

Ko je torej postalo jasno, da s V. r. (I. višjim) na ajdovski gimnaziji ne bo nič, je ap. adm. dr. M. Toroš dne 19. avg. 1957 izdal odlok o ustanovitvi Srednje verske šole v vipavskem semenišču. Čez teden dni, 26. avg. 1957, je dr. M. Toroš imenoval semeniškega rektorja mons. I Breitenberger-ja za ravnatelja novoustanovljene šole in določil, da se v začetku šol. leta 1957/58 odpre V. (I. višji) razred (prijavilo se je 6 goriških dijakov). Vprašanje učnega osebja je ap. administrator rešil dokaj preprosto. Poleg novoimenovanega ravnatelja in semeniškega prefekta (F. Kralj-a) je za učitelje posameznih predmetov enostavno imenoval okoliške župnike, čeprav (razne ravnatelja Breitenbergerja, ki je absolviral dunajsko filozofsko fakulteto) nihče ni imel strokovne pripravljenosti. Tako je z nemajhnimi težavami steklo notranje šolanje v semenišču: sčasoma se je okrepilo tako po številu dijakov, kakor po usposobljenih učiteljih.

Apostolska administracija
jugoslovanskega dela goriske nadškofije

Štev. 454

Nova Gorica, dne 19. avgusta 1957

Odlok

Ker je Okrajni ljudski odbor Gorica prejel dne 23. maja 1957 odločbo o ukinitvi višje gimnazije v Ajdovščini (gl. Uradno glas. okraja Gorica leto III, štev. 13, točka 8 z dne 7. junija 1957),

s tem odlokom ustanovimo na podlagi 4., 18. in 19. čl. Zakona o pravnem položaju verskih skupnosti (Ur. l. FdRj z dne 27. maja 1953 št. 22) v školem semenišču v Vipavi Srednje versko šolo za pripravljanje duhovnikov.

Na omenjeni Srednji verski šoli se bodo poučevali naslednji predmeti: Veronk., slovensčina, slobovščina, latinsčina, grščina, nemščina, zemljepis, zgodovina, matematika, fizika, prirodopis, petje in predvojaške vaje. -

K. Ljudek Tm
ap. adm.

POGOVOR SEMENISČNIKOV S PROF. TONETOM POŽARJEM, MENTORJEM ISKER

Letos praznujemo 30 letnico SVŠ in 30 let Vašega dela v SVŠ. Od kod ste prišli, kaj ste poprej delali?

Predno sem l. 1958 prišel v vipavsko semenišče, sem imel za sabo 23 let dušnopastirske službe na Primorskem v burni dobi italijanskega fašizma in 2. svetovne vojne. Spadal sem v tržaško škofijo. Moje duhovniške službe so bile: Hrenovice, Štivan pri Postojni, l. 1940/41 interniran v taborišču Colfiorito di Foligno skupaj s pisateljem Francetom Bevkom, nato 7 let v Loki pri Divači (vojna leta), Tinjan v Istri in 9 let v rojstni župniji St. Peter na Krasu - Pivka. Vmes sem "excurrando" študiral slavistiko na univerzi v Padovi, tam doktoriral, nato dve leti poučeval na slov. gimnaziji v Trstu in l. 1947 opravil še strokovni izpit na ljubljanski univerzi za profesorja slovenščine na srednjih šolah.

Zakaj študij v Padovi?

Ker sem imel državno priznano maturo, so me slovenski primorski duhovniki nagovarjali, naj bi šel učiti slovenščino v koprsko malo semenišče, ki je bilo poitalijančeno. Zaradi svetovne vojne se to ni zgodilo, pač pa me je prav ta okoliščina pripeljala v Vipavo. V maju 1958 me je obiskal ap. adm. msgr Mihael Toroš: "Pokažite mi spričevala z univerze!" Nato: "Vi imate popolno usposobljenost za profesorja. Imenujem Vas za ravnatelja Srednje verske šole v Vipavi ter za profesorja slovenščine in latinščine." Tako sem l. septembra 1958 prišel v Vipavo.

Vi ste bili prvi ravnatelj in prvi kvalificirani profesor SVŠ. Kakšna so bila začetna leta na naši šoli?

Najprej moram popraviti gornje vprašanje. Prvi semeniški rektor in ravnatelj SVŠ je leto prej postal vipavski dekan I. Breitenberger. Z mojim prihodom pa se je vodstvo razdelilo: Dekan je še dalje ostal semeniški hišni rektor in ekonom, jaz pa sem postal šolski ravnatelj in profesor. --- Začetek je bil res težak za vse. Učitelji so bili okoliški duhovniki brez prave kvalifikacije. Ni bilo dovolj učbenikov. Predavatelji so snov narekovali, dijaki pa so pisali v zvezke. Ni bilo šolskih kabinetov, ni bilo knjižnice. Ob prihodu sem brž kupil prvih 40 knjig slovenskih klasikov - začetek naše sedaj bogate knjižnice. Zahvaliti se je treba pogumnemu g. administratorju ter veliki požrtvovalnosti vseh predavateljev, da je šolsko delo steklo. Ob prihodu sem dobil enajst učencev v dveh razredih: šest v 1. r., pet v 2. raz.

Kot predavatelj in obenem profesor ste morali marljivo delati. Kako je potekalo Vaše delo?

Delo je bilo res mnogovrstno. Bil sem profesor slovenščine in latinščine, naslednje leto tudi likovne in glasbene umetnostne vzgoje, ko je l. 1960 g. Črnilogar Otmar prevzel latinščino, sem jaz dobil nemščino, pred 2 letoma pa francoščino namesto nemščine. Vsa leta sem poučeval tudi pevski zbor. Tako se je tedensko nabralo do 33 ur šolskega po-

uka. Kot ravnatelj sem 13 let skrbel za reden pouk vseh predmetov po programu višje klasične gimnazije (poleg latinščine je bila obvezna tudi grščina v vseh štirih razredih), moral sem nadomeščati oboje predavatelje, skrbeti za učbenike, pripraviti šolske konference, izpite, maturo, voditi šolske ekskurzije, obisk NUK, Narodne galerije, opere v Ljubljani, pa še majniški izlet, šolske proslave. Vmes sem pomagal v dušnem pastirstvu v Podkraju, v Smihelu - Dolane, Loznica in eno leto upravljal župnijo Slap. Izredne skrbi: Pospešiti usposabljanje naših predavateljev: Na ljubljansko univerzo se je prvi vpisal g. Kralj France za zgodovino in zemljepis, nato g. Črnilogar Otmar za klasično filologijo, g. Pivk Franc za biologijo, g. Albreht Ivan za sociologijo, g. Melink Branko za slavistiko. Vmes smo dobili iz Maribora za 3 leta prof. Rauterja Aleksandra za matematiko in fiziko, iz Ljubljane l. 1962 prof. g. Mežana Adolfa za slovenščino in nemščino ter g. Sporna Pavleta za matematiko, fiziko in kemijo. Angleščino pa je dokončno prevzel prof. Župet Janez in prof. Vesna Jelen, šol. s. za nemščino in angleščino.

Drugi pereči problem je bil, kako povečati število semeniščnikov. G. administratorju Torošu sem predočil, da naša SVŠ ne more uspevati, če ostane samo za Primorsko. Dobiti moramo kandidate tudi iz ljubljanske in mariborske škofije. Pooblastil me je, da sem šel poleti 1959 k ljublj. škofu Antonu Vovku in k mariborskemu škofu Maksimiljanu Držečniku. Uspeh je bil hiter. Še isto jesen je iz Maribora prišlo 18 fantov v l. r.. Naslednje leto so prišli tudi iz Ljubljane. Tako se je naša hiša brž napolnila in v l. 1965/66 smo presegli število 90 semeniščnikov. Kakih 10 let se je število vrtele okrog 80, pozneje je začelo upadati - deloma, ker so v Mariboru odprli lastno malo semenišče, deloma iz razlogov splošne krize duhovnih poklicev po vsem svetu.

V 30 letih se je v semenišču marsikaj dogodilo, naprijetne in razveseljive zadeve. Katere?

Marsikaj je bilo neprijetnega. Najprej je bila prostorska stiska zaradi velikega števila dijakov. To je reševal novi semeniški rektor in ekonom g. Brunoslav Podobnik, vip. dekan (1961 - 1971). Od občine je odkupil sosednjo stavbo "stari farovž", jo podrl in sezidal čisto novo stavbo, v kateri imamo kuhinjo, obednico in novo kapelo. To delo sta dovršila g. France Kralj in dr. Vetrlih Alojz. Semenišče je nanovo zadihalo. Druge: vojaška oblast je nekaj let kar sredi šolskega leta klicala nekatere dijake v vojaško službo. Treba je bilo na hitro napraviti izpite, celó maturo, da tisti fantje niso izgubili leta. Pozneje je prišlo do dogovora, da gojenci končajo šolanje pred vojaščino. Da smo stalno pod budnim nadzorstvom javnosti, tudi veste. Težave so bile ob problemu "zaprtega in odprtega" tipa semenišč. Zato je naš škof dr. Janez Jenko po posvetu s profesorji l. 1971 odločil, naj novi prvošolci začno hoditi spet v ajdovsko gimnazijo. Poskus se je ponesrečil. Od petih dijakov je samo eden uspel. Zato smo spet pristali na SVŠ. Vendar je prišlo do nekaterih sprememb. Semeniščniki so že dalj časa godrnjali nad grščino, češ, da je težka in nepotrebna. Zato je g. škof J. Jenko l.

1973 ukinil pouk grščine, s tem pa okrnil klasični značaj naše šole. Sele pred par leti smo vpeljali fakultativni pouk grščine v zadnja dva razreda. Pač pa so naši škofje zahtevali, naj gojenci na koncu šolskega leta polagajo izpite na državni šoli. To se še sedaj vrši za 1. in 2. razred. Zato se je naša šola prilagodila tudi usmerjenemu izobraževanju. Vesele prigode: Zelo razveseljivo je bilo pred 20 leti rojstvo našega glasila ISKRE. Semeniščniki so začeli samostojno ustvarjati in nadaljujejo še danes. Tega se vsi veselimo. Med mladimi je vedno dosti drobnega veselja, bodisi v šoli, v kapeli, na igrišču, na sprehodu, na proslavah, pri petju... Starši in predstojniki so veseli, če se fantje ob duhovni vzgoji in šolski izobrazbi razvijajo v močne osebnosti, če se mnogi odločijo za duhovnike. Iz našega semenišča je prišlo blizu dvesto mladih duhovnikov, ki vestno vršijo svoje poslanstvo po vsej Sloveniji. Stirje od teh so šli v misijone (Česnik Silvo, Kosmač Janko in brata Ivan in Pavel Bajc). Pet pa je univerzitetnih profesorjev na teološki fakulteti (dr. Jože Krašovec, dr. Janez Juhant, dr. Ciril Sorč, dr. Tone Strukelj in dr. Jurij Bizjak). To potrjuje upravičenost naše hiše in SVS.

Omenili ste razne semeniške proslave. Pri teh ste imeli veliko vlogo kot ravnatelj, slavist in pevovodja. Povabili ste tudi pomembne predavatelje od zunaj. Kaj nam poveste o tem?

V našem semenišču imamo vsako leto redne in izredne proslave: praznik Kristusa Kralja, miklavževanje, božičnice, Prešernov dan, pevski nastop v Logu in še posebne slovesnosti. Za te prilike je treba pritegniti fante k sodelovanju za deklamacije, dramske nastope, pevske točke za zbor itd. Osrednja točka pa je govor ali poglobljeno predavanje o sedanjih žgočih problemih. Omenim naj zlasti dvoje proslav: za praznik Kristusa Kralja in za Prešernov dan. - Naša nova kapela je posvečena Kristusu Kralju od 1. 1975, delo arh. Seljaka in slikarja Lucijana Bratuža. Kapela je videla že dosti lepih proslav. Najlepša je bila 1. 1977 ob 25 letnici naše hiše - internata, ko so prišli trije škofje (J. Jenko, dr. Jožef Pogačnik in Stanislav Lenič). O zgodovini naše hiše je predeval prof. France Kralj. Vsako leto se za ta hišni praznik zberejo tudi starši naših fantov k slovesni maši in akademiji ob deklamacijah in petju našega zbora. Govorniki so bili poleg škofov tudi zunanji odlični gostje: Marijan Breclj je govoril o vernosti Poljakov "Polonia semper fidelis" (1966), pisatelj Alojz Rebula o božjem kraljestvu (1967), dr. Rudolf Klinec o ekumenizmu (1969). Nadškof J. Pogačnik je imel slovesni govor o liku semeniščnika 1. 1968, fantje so deklamirali njegove pesmi iz mladih let. Tudi škof S. Lenič je večkrat govoril.

Proslava Prešernovega dne je tudi za našo šolo vsakoletna kulturna dolžnost. V 30 letih smo ta dan posvetili študiju Prešerna samega, pa tudi drugih naših velikanov duha. Ob tej priliki so se potrudili semeniščniki z deklamacijami, recitacijami in posebno z zborovskimi pesmimi na Prešernovo besedilo. Predavatelji so bili različni: Jakob Soklič o pisatelju Mešku. z razstavo Meškovih del (1964), mons. I.

Trinka smo dvakrat obdelali - Tomaž Pavšič (1964) z razstavo, 700 letnico Danteja z razstavo njegovih del (1966), dvakrat o J. Ev. Kreku (1967, 1980) je govoril V. Smolej, Edvard Kocbek je govoril o Krstu pri Savici l. 1968, Fr. Vodnik o I. Cankarju, glasniku človečanstva l. 1969, Drago Stika o Slovencih pod Italijo l. 1970, M. Matičetov o ljudskem slovstvu l. 1971, R. Bordon o Prešernu in Slomšku l. 1972, L. Kaselj o Koroški l. 1973, M. Breclj o knjižničarstvu l. 1975, St. Rztresen je recitiral razne pesmi l. 1976, Srečka Kosovela so obdelali semenišniki, E. Cevc pa je predaval o slovenski umetnosti in nas peljal v Tomaj in Avber l. 1977, B. Marušič - boj za slov. meje 1979, J. Juhant o Prešernu človeku 1981, T. Kermavner o Prešernu pesniku 1986, msgr. Metod Pirih, naš škof je govoril o Gregorčiču - duhovniku l. 1987 in Boris Pahor iz Trsta - o slovenskih manjšinah 1988 z bogato razstavo manjšinskega slov. tiska.

L. 1969 mi je že obljubil predavanje pisatelj Bevk, pa ga žena ni pustila: "Jaz sem komunistka in nočem, da bi moj mož podpiral katoliški zavod."

Imeli smo tudi razne priložnostne prireditve: ob odhodu semenišnikov k vojakom (1965, 1969), srečanje v župnijski cerkvi v Dornberku, v Mirnu (1968), v Črnem vrhu (1969), marijanske proslave (petkrat), dramski nastopi, ki jih pripravlja B. Melink. Lepa je bila prireditev v počastitev pok. Lojzeta Bratuža (1987)

Kaj pa semeniški pevski zbor?

Posebej bi omenil vlogo našega pevskega zbora. Nad 50 let se ukvarjam s pevskimimi zbori, prej na župnijah, sedaj v semenišču. Petje blagodejno vpliva na pevce in poslušalce. Vsa leta nazaj smo imeli pevski zbor v semenišču. Fantje radi pojejo tako pri maši kot pri vseh naših proslavah, cerkvene in narodne ter umetne pesmi. Letos je samo 28 semeniščnikov, a 20 od teh poje v zboru; poleg omenjenih hišnih prireditev je naš zbor nastopil ob odkritju spominske plošče skladatelju St. Premrlu v Sembidu (Podnanosu), na dveh planinskih proslavah v Vipavi (1968, 1969), samostojen koncert pa v Katoliškem domu v Gorici (16. 5. 1971), na majniških izletih itd.

Kaj pa Vaš prosti čas, kako ga preživljate?

Prostege časa je zelo malo. Poleg vsakdanjega dela se mora duhovnik in profesor nenehno izpopolnjevati v svoji stroki: brati knjige, revije, obiskovati seminarje itd. Če ostane kaj časa, rad prebiram knjige likovne umetnosti in poslušam glasbo. V počitnicah sem veliko potoval, da bi si razširil obzorje. Kot član slavističnega društva sem s slavitisti potoval v Rusijo, Vzhodno in Zahodno Nemčijo, Francijo, Švico, Češko, Poljsko, Grčijo, Egipt, Sveto deželo. Lani smo bili v Belgiji in Vel. Britaniji. Nabral sem precej diazitivov s poti in jih predvajal dijakom.

Pred tremi leti smo v semenišču praznovali Vašo zlato mašo, pri kateri je o duhovništvu govoril g. škof J. Jenko. Tekom ~~Va-~~šega duhovniškega življenja ste si nabrali mnogo izkušenj. Kaj bi svetovali semeniščnikom, ki se na ta poklice pripravljamo?

Pogumno stopite s Kristusom v areno življenja! Sprejmite nase odgovornost za svoje bivanje in delovanje, da boste delali v čast narodu in Cerkvi! Občutili boste ob sebi navzočnost in varstvo Dobrega pastirja!

„Iskre“

Apstrbtika administracija

go risti in Trjavko-koparske administrature v Sloveniji
Štev. 479 ozirov. 14/majst. Nova Gorica, 30. 8. 1958

Precastili pozori dr. Anton Požar
župnik: upravitelj

Pirka — St. Peter na Krasu

S tem dekretom Vas razrešim dosedanje
službe župniškega upravitelja in Vas
imenujem za ravnatelja Srednje
verske šole (klasične višje gimnazije)
za pripravljanje duhovnikov v Vipavi.

Vas naslednik na Pirki je g. Andrej
Ercegov, dosedajši župn. upravitelj v Študenom.

Obilo božjega blagoslova na novem mestu!

Mikhael Tom
ož. adm.

KAZALO

Urednikova beseda	1
Zmagal si	2
Solzice	3
Utrinek	4
Sveti Jožef z žago ali žogo	5
Športni dan - lepo doživetje	6
Ob Marijinem letu...	7
Začetki	8
Spomini	9
Biseri	10
Gumb bo izskočil	11
Za slovo	13
Ali veste, da...	15
Škodljivost študija	15
Križanka	16
30 LET SVŠ	
Kronika o nastanku SVŠ	18
Odlok (dokument)	19
Pogovor s profesorjem Tonetom Požarjem	20
Dekret	25
Kazalo	26

ISKRE ~ glasilo vipavskih semeniščnikov

20. jubilejno leto

3-4. številka ~ maj

Glavni urednik	Čušin Viljem
Tehnični urednik	Fon Peter
Vinjeta	Rok Pogačar
Ureja in izdaja	4. letnik
Mentor	Dr. Tone Požar

Naklada 400 izvodov

Izhaja priložnostno

Naslov ISKRE

Slovensko malo semenišče

Grabrijanova 19

65271 Vipava

Ozdrži se s prostovoljnimi prispevki.
Bog povrni!

Šolsko glasilo
KNJIŽNICA
Leto XX,

ISKRE

Inv. št.
19101

Škofijska gimnazija

Pred Marijo

Semenišče Vipava

Plapolaj, plapolaj
večna luč pred Marijo!
Ah, v srcu je tak tesno,
plapolaj luč pred Marijo!

Skrivnostni mir, sveti mrak...
čarobna se lučka utrinja...
lahno dviga se, pada spet...
smrtna senca izginja... ~

Josip Murn

